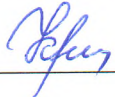

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра нервових хвороб

«УЗГОДЖЕНО»

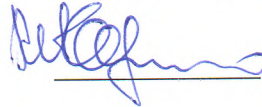
Гарант освітньо-професійної
програми «Педіатрія»

 Тетяна КРЮЧКО

“ 30 ” 08 2022 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради медичного
факультету №1

 Микола РЯБУШКО

Протокол від 31.08 2022 № 1

СИЛАБУС

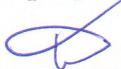
НЕВРОЛОГІЯ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ДИТЯЧОГО ВІКУ

обов'язкова навчальна дисципліна

рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	228 «Педіатрія»
кваліфікація освітня	магістр педіатрії
кваліфікація професійна	лікар
освітньо-професійна програма	«Педіатрія»
форма навчання	денна
курс(и) та семестр(и) вивчення навчальної дисципліни	4 курс, 7 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри нервових хвороб

Зав. кафедри Михайло ДЕЛЬВА

Протокол від 30.08 2022 № 2

Полтава – 2022

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Дельва Михайло Юрійович, д.мед.н., професор Пурденко Тетяна Йосипівна, к.мед.н., доцент
Профайл викладача (викладачів)	https://ndiseases.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	Лікувальні бази: Неврологічне відділення КП "ПОКЛ ім. М.В. Скліфосовського ПОР" - вул. Шевченко, 23, т. (053) 56-42-37, (0532) 52-49-05. Центр дитячої неврології, епілептології та орфанних захворювань КП «ПОКЛ ім. М.В. Скліфосовського ПОР», вул. Шевченко, 34, т. (053) 60-86-31. Неврологічне відділення КП "1 МКЛ ПМР", вул. Олеся Гончара, 27, т. (053) 67-62-91. Неврологічне відділення КП "5 МКЛ ПМР", вул. Павленківська, 4, т. (0532) 7-06-34. Неврологічне відділення КП "3 МКЛ ПМР", площа Слави, 2, т. (053) 51-20-98.
E-mail:	neurology@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті університету	https://ndiseases.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3/90, із них:

Лекції (год.) – 8

Практичні заняття (год.) – 52

Самостійна робота (год). – 30

Вид контролю - Підсумковий модульний контроль (ПМК)

Політика навчальної дисципліни

Організація освітнього процесу за освітньою компонентою «Неврологія з особливостями дитячого віку» реалізується на кафедрі нервових хвороб Полтавського державного медичного університету відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті» та інших діючих нормативних документів <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>.

Проведення освітнього процесу за дисципліною «Неврологія з особливостями дитячого віку» в особливих умовах (військовий стан, карантин під час пандемії та ін.) відбувається за допомогою технологій дистанційного навчання, зокрема лекції та семінарські заняття проводяться з використанням платформи ZOOM, Google Classroom та ін.

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі та здобувачі вищої освіти діють відповідно до:

- «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету»;
- «Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про організацію та методiku проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці»;
- «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти» та ін.

Під час навчання на кафедрі нервових хвороб здобувач вищої освіти повинен дотримуватись правила поведінки прийнятих в ПДМУ. Здобувач ПДМУ, як майбутній лікар, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль як під час навчання на практичних заняттях, так і під час роботи з пацієнтами у відділенні.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять. Не допускається порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану, запізнюватись на заняття, пропускати заняття без поважних причин. Пропущені заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню для всіх здобувачів освіти незалежно від джерел фінансування їхнього навчання. Здобувач вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті відпрацьовує пропущені аудиторні заняття незалежно від причини пропуску, в електронних класах №1, №2, №3, згідно з графіком роботи, у відповідності до «Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

Під час перебування на кафедрі та клінічних базах учасники навчального процесу повинні дотримуватися вимог до зовнішнього вигляду осіб, котрі працюють і навчаються в університеті, бути одягненими у відповідну медичну форму.

Здобувачам вищої освіти забороняється протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача, користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача, займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу. Під час перебування на клінічній базі та на прилеглих територіях учасникам навчального процесу забороняється палити.

Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватись правил академічної доброчесності, яка передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Опис навчальної дисципліни

Неврологія з особливостями дитячого віку – є однією з дисциплін клінічного етапу додипломної підготовки лікаря, під час вивчення якої відбувається засвоєння здобувачами теоретичних основ, навичок обстеження неврологічних пацієнтів, методології постановки діагнозу неврологічного захворювання, вибору тактики лікування та надання термінової допомоги при невідкладних станах у неврології.

Вивчення нервової системи у дитини базується на даних вікової еволюції структур і функцій мозку. В кожному віковому періоді є критерії, які визначають межу між нормою та патологією.

Патологія дітей грудного віку завжди представляє підвищену складність для діагностичного процесу. В більшій мірі це відноситься до неврологічного обстеження. В цьому віці на перший план виступають загальні симптоми, які пов'язані з незрілістю центральної нервової системи. Морфологічна незрілість

центральної нервової системи проявляється особливостями її функціонування, що характеризується недиференційованістю відповіді на різні подразники, відсутністю стабільності неврологічних реакцій і їх швидкою виснаженістю.

Окреме місце відводиться вивченню перинатальних уражень нервової системи, гострих порушень кровообігу мозку, вроджених вад розвитку нервової системи, порушень функцій вегетативної і периферичної нервової систем, запальних захворювань нервової системи, пароксизмальним станам.

На лекціях та практичних заняттях головним предметом вивчення є хвора дитина з усіма її особливостями. Увага на практичних заняттях приділяється засвоєнню здобувачами навичок обстеження, постановці топічного і клінічного діагнозів, призначенню лікування та наданню невідкладної допомоги хворим з різними захворюваннями нервової системи.

Важливо створити у студентів уявлення про патогенетичні механізми виникнення захворювань нервової системи, методи профілактики уражень нервової системи.

Отже, неврологія з особливостями дитячого віку – навчальна клінічна дисципліна, яка вивчає методи і прийоми клінічного обстеження пацієнта, особливості професійного спілкування лікаря з дитиною та її батьками, суб'єктивні та об'єктивні прояви захворювань (симптоми і синдроми), причини та механізми їх виникнення і розвитку (семіологія) з метою встановлення діагнозу.

Вивчення дисципліни відбувається у два логічних етапи:

- Перший - засвоєння основних методів фізикального, інструментального та лабораторного обстеження пацієнта, після чого студенти формулюють топічний діагноз ураження нервової системи. Дослідження нервової системи у дітей першого року життя вимагає спеціальних знань, великої спостережливості і вмілого підходу до хворої дитини, так як має специфічні особливості, пов'язані з віковою фізіологією цього періоду розвитку. Відсутність мови, невміння передавати свої відчуття, вираженість загальних реакцій, помітне переважання загальномоозкових симптомів над вогнищевими створюють труднощі в оцінці неврологічного статусу дитини.

- Другий - клінічна неврологія, де студенти засвоюють теоретичні основи спеціальної неврології (етіологічні чинники, патогенетичні механізми виникнення, особливості клініки, діагностики, лікування і профілактики захворювань нервової системи та особливості у дітей).

Вивчення навчальної дисципліни здійснюється на 4 році навчання.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: неврологія з особливостями дитячого віку як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні здобувачами медичної біології, біологічної та біоорганічної хімії, гістології, цитології та ембріології з особливостями дитячого віку, фізіології з особливостями дитячого віку, патофізіології з особливостями дитячого віку, анатомії людини з

особливостями дитячого віку, патоморфології з особливостями дитячого віку, мікробіології, вірусології та імунології, пропедевтики педіатрії та внутрішньої медицини, радіології, фармакології й інтегрується з цими дисциплінами;

Постреквізити: неврологія з особливостями дитячого віку як навчальна дисципліна інтегрується з такими клінічними дисциплінами - внутрішньою медициною, в тому числі ендокринологією з особливостями дитячого віку, педіатрією, в тому числі медичною генетикою, онкологією та радіаційною медициною з особливостями дитячого віку, психіатрією, наркологією з особливостями дитячого віку, урологією ортопедією з особливостями дитячого віку, травматологією і ортопедією з особливостями дитячого віку, педіатрією з дитячими інфекційними хворобами, екстреною та невідкладною медичною допомогою, оториноларингологією з особливостями дитячого віку, офтальмологією з особливостями дитячого віку тощо.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

– метою вивчення навчальної дисципліни «Неврологія з особливостями дитячого віку» є кінцеві цілі, що встановлюються на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно до блоку її змістового модулю (професійна та практична підготовка) і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій).

– основними завданнями вивчення дисципліни «Неврологія з особливостями дитячого віку» є:

1. визначати основні симптоми і синдроми ураження різних відділів нервової системи;
2. інтерпретувати дані функціональної анатомії та клінічної фізіології нервової системи у дітей різних вікових періодів;
3. визначити етіологічні фактори та патогенетичні механізми розвитку основних неврологічних захворювань;
4. ставити попередній діагноз основних неврологічних захворювань;
5. аналізувати основні показники лабораторно-інструментальних методів дослідження в неврологічній практиці;
6. планувати тактику ведення дитини з неврологічною патологією.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами *компетентностей*:

– *інтегральна*:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я за спеціальністю 228 «Педіатрія» в умовах неповної або обмеженої інформації з урахуванням можливостей інноваційної медицини в мультидисциплінарному контексті соціальної та етичної відповідальності.

– *загальні*:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Здатність спілкуватись іноземною мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.
11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

– *спеціальні (фахові, предметні)*:

1. Навички опитування та клінічного обстеження дітей різних вікових груп.
2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних, інструментальних досліджень та оцінки їх результатів з урахуванням вікових нормативних показників.
3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
4. Здатність до визначення необхідного режиму навчання, праці, відпочинку здорових дітей та при лікуванні захворювань.
5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
7. Здатність до діагностування невідкладних станів в дорослій та дитячій популяції.
8. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги дорослим та дітям.
9. Навички надання екстреної медичної допомоги.
10. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.

11. Навички виконання медичних маніпуляцій.
12. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
13. Здатність до проведення експертизи працездатності.
14. Здатність до ведення медичної документації.
15. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.
16. Здатність створювати й впроваджувати науково-дослідні проекти в системі охорони здоров'я.
17. Наслідування принципів дотримання фахової та академічної доброчесності з усвідомленням відповідальності за достовірність представлених наукових результатів.

Програмні результати навчання:

1. Володіти фундаментальними знаннями з базових та клінічних біомедичних наук у сфері професійної діяльності. Вміти здійснювати фахову діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань для здійснення безперервного професійного розвитку.
2. Вміти отримувати й використовувати спеціалізовані концептуальні знання для майбутніх наукових здобутків у сфері охорони здоров'я, при проведенні досліджень, критичному осмисленні проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.
3. Знати будову, особливості функціонування окремих органів і систем у дорослих та дітей різного віку в цілому в нормі, при розвитку патологічних процесів, захворювань; вміти використовувати набуті знання в подальшому навчанні та у практичній діяльності лікаря.
4. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез життя і захворювання, спадковий анамнез в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, в тому числі з урахуванням вікових особливостей хворого.
5. Призначати й аналізувати додаткові методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні). Оцінювати інформацію з метою проведення диференційної діагностики захворювань, використовуючи знання про дитину, її органи й системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень відповідно віку.
6. Виділяти та фіксувати провідний клінічний симптом або синдром; встановлювати найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання з подальшим визначенням характеру (консервативне, оперативне) та принципів лікування хворих при захворюваннях.
7. Визначати необхідний режим навчання, праці та відпочинку, а також харчування у здорового контингенту населення і при лікуванні хворих на захворювання в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах.
8. Визначати тактику та вміти надавати екстрену медичну допомогу на підставі провідного клінічного синдрому (тяжкості стану) та діагнозу

невідкладного стану в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем.

9. Виконувати медичні маніпуляції в умовах лікувальної установи, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта, використовуючи знання про будову його органів та систем, анатомо-фізіологічні та вікові особливості, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.

10. Знаходити необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерел, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію в професійній діяльності. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

11. Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг.

12. Готувати річний звіт про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи, за узагальненою формою в електронній та паперовій формах; вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (історію розвитку дитини, контрольну карту диспансерного спостереження, карту амбулаторного/стаціонарного хворого, історію хвороби, індивідуальну карту ведення вагітної, обмінну карту, історію пологів, санаторно-курортну карту, листок непрацездатності, документацію для МСЕК тощо), використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів.

13. Проводити скринінг щодо виявлення найважливіших неінфекційних захворювань; оцінювати в динаміці та при співставленні з середньо статичними даними показники захворюваності, в тому числі хронічними неінфекційними захворюваннями, інвалідності, смертності, інтегральні показники здоров'я.

14. Зрозуміло представляти власні знання, висновки та аргументи з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців

15. Досліджувати обсяги та результативність діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я в динаміці та при співставленні їх з середньо статичними і кращими в сфері діяльності. Проводити відбір та використовувати уніфіковані клінічні протоколи щодо надання медичної допомоги, що розроблені на засадах доказової медицини. Приймати участь у розробці локальних протоколів надання медичної допомоги.

16. Організовувати роботу медичного персоналу в команді, підрозділі, закладі. Взаємодіяти з колегами у своєму закладі та в інших закладах охорони здоров'я, підлеглими та керівниками; організовувати взаємодію з організаціями та установами поза сектором охорони здоров'я; формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів.

17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

18. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

19. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклуються) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- місце неврології як науки, галузі практичної медицини і навчального предмету;
- методичні основи та схеми клінічного неврологічного обстеження дитини: дослідження вищих кіркових функцій, черепно-мозкових нервів, рухових, чутливих функцій, координації рухів, вегетативної нервової системи та особливості оцінки неврологічного статусу дітей грудного віку;
- зміни спинномозкової рідини, вікові особливості складу ліквору;
- менінгеальний симптомокомплекс;
- параклінічні методи обстеження дітей (нейровізуалізаційні, ультразвукові та електрофізіологічні);
- клініко-діагностичні інтерпретації показників найважливіших лабораторно-інструментальних досліджень;
- найважливіші симптоми та синдроми у клініці нервових хвороб та їх семіологічне тлумачення;
- найважливіші питання клінічної неврології: запальні та судинні захворювання головного мозку, перинатальні ураження нервової системи, захворювання вегетативної нервової системи, прогресуючі та демієлінізуючі захворювання, захворювання периферичної нервової системи, спадкові захворювання нервової системи, вроджені дефекти хребта і спинного мозку, епілепсія і неепілептичні пароксизмальні стани, їх етіологічні та патогенетичні фактори формування;
- сучасні методи діагностики, лікування та профілактики захворювань нервової системи, враховуючі принципи доказової медицини;

вміти:

- збирати дані про скарги хворої дитини, анамнез хвороби, анамнез життя за умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворої дитини, використовуючи результати співбесіди з батьками та дитиною, за стандартною схемою опитування хворого.
- оцінити неврологічний статус дитини (обстеження обсягу активних та пасивних рухів, тонусу і сили м'язів, сухожилкових, периостальних, шкірних

рефлексів (карпо-радіальних, з біцепса, з тріцепса, колінних, ахілових, черевних), патологічних рефлексів (Бабінського, Оппенгейма, Гордона, Шеффера, Россолімо, Бехтерева, Жуковського та інші) та синкінезій, координації рухів (пальце-носова, колінно-п'яткова проби, проби на адіадохокінез та дисметрію), виявлення статичної, динамічної атаксії, чутливості (поверхневих, глибоких і складних видів), симптомів натягнення, нюху і смаку, гостроти зору, полів зору, кольоросприйняття, функції окорухових нервів, функцій V нерва, функцій VII нерва, функцій IX-X нервів, функцій XI-XII нервів, вегетативної нервової системи, менингеальних симптомів (ригідність потиличних м'язів, симптоми Керніга, Брудзинського, Лесажа), реактивних больових феноменів: симптом Менделя, виличний симптом Бехтерева, місця виходу малого й великого потиличних нервів, мови, праксису, гнозису, письма, читання, рахунку) та виділити особливості оцінки неврологічного статусу дітей грудного віку;

- виділити та зафіксувати провідний топічний синдром та встановити клінічний діагноз;

- трактувати основні показники допоміжних методів обстеження в неврологічній клініці (електрофізіологічних, ультразвукових, рентгенологічних, комп'ютерно-томографічних) та їх вікові особливості;

- самостійно обстежувати дітей з неврологічною патологією зі складанням історії хвороби та призначенням сучасної діагностики та лікування, враховуючи принципи доказової медицини;

- виявити ознаки невідкладного стану у дитини, за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, в закладі охорони здоров'я, його підрозділі), використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про дитину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм;

- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці нервових хвороб.

Тематичний план лекцій за модулем/модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Неврологія з особливостями дитячого віку	
	<i>Змістовий модуль 1. Загальна неврологія.</i>	
1	Введення в неврологію Принципи структури і функцій нервової системи. Розвиток рухових функцій. Синдроми руху. Синдром паркінсонізму та нейрохімічні механізми його виникнення. 1. Головні етапи філо- і онтогенезу нервової системи. Структурна і функціональна одиниця нервової системи. Головні анатомо-топографічні відділи нервової системи: півкулі мозку, підкіркові	2

	вузли, стовбур мозку, спинний мозок, корінці, спинальні ганглії, сплетіння, периферичні нерви. 2. Уявлення про рефлекс і рефлекторну дугу, умовні і безумовні рефлекси, рівнів замикання шкірних, сухожилкових і периостальних рефлексів. Розвиток рухових функцій. 3. Провідні шляхи довільних рухів. 4. Ознаки периферичного та центрального парезів. 5. Топічна діагностика патології довільних рухів. 6.Методика досліджень довільних рухів. 7. Анатомія мозочка та його розташування. 8. Основні функції мозочка. 9. Провідні шляхи мозочка - його три пари ніжок. 10. Методика дослідження координації рухів. 11. Диференційна діагностика атаксій. 12.Анатомічні структури та провідні шляхи стріопалідарної системи. 13. Функція стріопалідарної системи. 14. Клінічні ознаки ураження неостріатуму. 15. Клінічні ознаки палідонігрального синдрому.	
2	Вищі мозкові функції та їх порушення. Особливості формування вищих психічних функцій. 1. Особливості формування вищих психічних функцій. 2. Функціональні особливості кіркових ділянок лобної, тім'яної, скроневої, потиличної частин великих півкуль головного мозку. Проекційні поля. 3. Поняття про функціональну асиметрію півкуль. 4. Апраксії, агнозії, їх види. 5. Афазії, клінічні форми, топічна діагностика. 6. Алексія, аграфія, акалькулія. 7. Синдроми ураження окремих долей головного мозку, правої і лівої півкуль. 8. Синдроми подразнення кори великих півкуль.	2
	Змістовий модуль 2. Спеціальна неврологія.	
1	Запальні, демієлінізуючі та прогресуючі захворювання нервової системи. 1. Класифікація менінгітів. 2. Гнійні менінгіти. Первинний менінгококовий менінгіт, Вторинні менінгіти: пневмококовий, стафілококовий. Клініка, діагностика, показники ліквору, лікування, профілактика. 3. Серозні менінгіти. Первинні вірусні: лімфоцитарний хориоменінгіт, ентеровірусний менінгіт (ЕСНО, Коксакі), паротитний та інші. Вторинні: туберкульозний менінгіт. Клініка, діагностика, лікування, профілактика. 4. Арахноїди. Етіологія, патогенез. Класифікація за локалізацією: арахноїди задньої черепної ямки, базальний, конвекситальний. Клініка, перебіг, діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування і профілактика. 5. Класифікація енцефалітів. 6. Первинні енцефаліти: епідемічний, кліщовий весняно-літній, герпетичний. Вторинні енцефаліти: ревматичний (мала хорея), поствакцинальний, при вітряній віспі, корі, краснусі. Клініка, перебіг, форми захворювання, діагностика.	2

	7. Ураження нервової системи при грипі (грипозний геморагічний енцефаліт, енцефалопатія). 8. Інфекційна енцефалопатія – дисциркуляторно-дистрофічні Перебіг, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика. 9. Хвороба Лайма. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. 10. Розсіяний склероз, гострий розсіяний енцефаломієліт. Гострий поперековий мієліт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування. 11. Сирингомієлія. Бічний аміотрофічний склероз. Міастенія. Етіологія, патогенез, клінічні симптоми і клінічні форми, діагностика та лікування. 12. Міастенічний і холінергічний криз, диф. діагностика, невідкладна допомога.	
2	Спадкові захворювання нервової системи. 1. Первинна прогресуюча м'язова дистрофія (міопатії) – Дюшена, Эрба-Рота, Ландузі-Дежеріна. Вторинні аміотрофії – невральна Шарко-Марі і спінальні Вердніга-Гофмана, Кугельберга-Веландер. Тип спадковості, клініка, лікування. 2. Захворювання нервово-м'язової системи: міотонія Томсена, дистрофічна міотонія, пароксизмальна міоплегія. Тип спадковості, клініка, лікування. 3. Захворювання пірамідної системи – спастична параплегія Штрюмпеля; екстрапірамідної системи – хвороба Паркінсона, ювенільний паркінсонізм, гепатоцеребральна дистрофія, хорея Гентінгтона. Тип спадковості, клініка, лікування. 4. Хромосомні хвороби, хвороба Дауна. Поняття про медико-генетичні методи дослідження.	2
	Разом	8

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті (навчальним планом непередбачені)

Навчальною програмою не передбачено.

Тематичний план практичних занять за модулем/модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п.	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Неврологія з особливостями дитячого віку	
	<i>Змістовий модуль 1: Загальна неврологія.</i>	
1.	Принципи будови та функціонування нервової системи. Довільні рухи та їх порушення. Загальні дані про розвиток нервової системи у дітей. Функціональна одиниця нервової системи. Уявлення про рефлекс та рефлекторну дугу. Особливості рефлекторної сфери у дітей. Пірамідна система. Кірково-ядерний та кірково-спінальний шляхи. Симптоми центрального і периферичного парезів, патогенез симптомів. Патологічні рефлекси, методика дослідження. Симптомокомплекси порушень руху при ураженні різних рівнів кортико-мускулярного шляху. Особливості рухових функцій у дітей.	2

2.	Мозочок. Синдроми ураження мозочка. Види атаксій. Екстрапірамідна система та синдроми її ураження. Анатомія мозочка, провідні шляхи нижньої, середньої, верхньої ніжок мозочка. Ознаки ураження. Методика дослідження координації рухів. Диференціальна діагностика атаксій. Особливості дослідження координації рухів у дітей. Анатомія стріопалідарної системи - стріарного і палідарного відділів. Біохімія екстрапірамідної системи – сучасні уявлення про обмін і концентрацію катехоламінів в нігостріарній системі. Функції екстрапірамідної системи, синдроми ураження: гіпертонічно-гіпокінетичний (паркінсонізм) і гіпотонічно-гіперкінетичний (гіперкінези). Методика дослідження. Особливості обстеження екстрапірамідної системи у дітей.	2
3.	Чутлива система та симптоми її ураження. Види і типи порушення чутливості. Класифікація чутливості. Провідні шляхи поверхневої і глибокої чутливості. Методика дослідження різних видів чутливості. Особливості оцінки чутливої сфери у дітей. Поняття про ноцицептивну і антиноцицептивну систему мозку. Клінічні синдроми (типи) порушень чутливості: периферичний, сегментарний, провідниковий, кірковий. Топічна діагностика порушень чутливості.	2
4.	Патологія IX-XII пар черепних нервів. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми. Топографія ядер: провідні шляхи язикоглоткового, блукаючого, додаткового і під'язикового нервів. Функції каудальної групи черепних нервів. Методика дослідження, клінічні ознаки ураження. Особливості оцінки функцій IX-XII пар черепних нервів у дітей. Альтернуючі синдроми Джексона, Валенберга-Захарченко. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми, диференційна діагностика.	2
5.	Трійчастий, лицевий, присінково-завитковий нерви та симптоми їх ураження. Черепні нерви мосто-мозочкового кута і провідні шляхи трійчастого, лицевого, вестибулокохлеарного нервів, їх функція. Методика дослідження, клінічні синдроми ураження на різних рівнях, альтернуючий синдром Мійяра-Гублера. Особливості оцінки функції V, VII та VIII пар черепних нервів у дітей.	2
6.	Патологія нюхового та зорового аналізаторів. Синдроми ураження окорухових нервів. Топографія ядер і провідні ока. Альтернуючі синдроми Вебера, Фовілля, синдром Арджіл-Робертсона шляхи окорухового, блокового, відвідного нервів. Функції окорухових нервів. Методика дослідження. Клінічні ознаки ураження. Іннервація погляду. Симпатична іннервація. Провідні шляхи нюхового, зорового аналізаторів. Рефлекторна дуга зіничного рефлексу. Клінічні ознаки ураження на різних рівнях. Методика дослідження. Симптоми ураження: птоз, косоокість, диплопія, порушення конвергенції і акомодатції, офтальмоплегія (часткова і повна); зіничні реакції, рефлекторна дуга зіничного рефлексу, порушення зіничних реакцій (синдром Аргайля-Робертсона), міоз, мідріаз, анізокорія. Особливості оцінки функції нюхового та зорового аналізаторів, окорухових нервів у дітей.	2
7.	Локалізація функцій в корі головного мозку. Симптоми ураження. Синдроми ураження оболонок мозку. Менінгеальний синдром. Особливості формування вищих психічних функцій. Функціональні особливості кіркових ділянок лобної, тім'яної,	2

	скроневої, потиличної частин великих півкуль головного мозку. Проекційні поля. Поняття про функціональну асиметрію півкуль. Апраксії, агнозії, їх види. Афазії, клінічні форми, топічна діагностика. Алексія, аграфія, акалькулія. Синдроми ураження окремих долей головного мозку, правої і лівої півкуль. Синдроми подразнення кори великих півкуль. Оболонки головного і спинного мозку. Фізіологія ліквороутворення. Менінгеальні симптоми: головний біль, блювання, загальна гіперестезія, світлобоязнь, ригідність потиличних м'язів, симптом Керніга, симптоми Брудзинського (верхній, середній, нижній), тризм, локальні реактивні больові феномени, с-м Менделя, виличний симптом Бехтерева, біль при натискуванні точок виходу малого й великого потиличних нервів. Менінгеальна поза хворого. Особливості менінгеального синдрому у дітей. Симптом Лесажа.	
8.	Вегетативна нервова система, синдроми ураження. Параклінічні методи дослідження в неврології. Спинномозкова рідина, її дослідження. Анатомія, фізіологія, симптоми ураження надсегментарних і сегментарних структур вегетативної нервової системи, симпатичного і парасимпатичного її відділів на різних рівнях. Особливості вегетативної нервової системи дитини. Оболонки головного і спинного мозку. Параклінічні методи дослідження в неврології – рентгенологічні (рентгенографія черепа, хребта, ангіографія, вентрикулографія, комп'ютерна томографія). ЕХО-ЕГ, РЕГ, ЕЕГ, ЕНМГ, дослідження електрозбудливості, системи гемостаза, сцинтиграфія. ЯМР-томографія, доплерографія. Вікові особливості показників додаткових методів дослідження. Склад ліквору в нормі, його видозміни при менінгітах, пухлинах, геморагічному інсульті, туберкульозі. Клітинно-білкова, білково-клітинна дисоціація. Плеоцитоз. Вікові особливості складу ліквору.	2
9.	Контроль змістового модулю 1*. Розв'язування задач з топічної діагностики та контроль практичних навичок.	4
	Змістовий модуль 2: Спеціальна неврологія.	
10.	Перинатальні ураження нервової системи. Дитячий церебральний параліч. Етіологія, патогенез, класифікація ДЦП. Клінічна картина різних форм ДЦП, діагностика, лікування. Медико-соціальна реабілітація. Прогноз захворювання.	2
11.	Ішемічні та геморагічні інсульти. Судинні захворювання спинного мозку. Класифікація. Етіологічні фактори і патогенез ішемічних інсультів. Диференційна діагностика ішемічних та геморагічних інсультів. Принципи лікування. Недиференційоване та диференційоване лікування інсультів. Показання та протипоказання до хірургічного лікування гострих порушень мозкового кровообігу. Лікування хворих в період залишкових явищ після церебральних інсультів. Реабілітація хворих. Профілактика судинних захворювань головного мозку. Сучасні принципи лікування з використанням стандартів лікування та принципів доказової медицини. Ішемічний інсульт у дітей. Особливості етіології, патогенезу, клініки,	2

	діагностики та лікування. Класифікація. Етіологічні фактори і патогенез геморагічних інсультів. Диференційна діагностика ішемічних та геморагічних інсультів. Принципи лікування. Недиференційоване та диференційоване лікування інсультів. Показання та протипоказання до хірургічного лікування гострих порушень мозкового кровообігу. Лікування хворих в період залишкових явищ після церебральних інсультів. Реабілітація хворих. Профілактика судинних захворювань головного мозку. Геморагічний інсульт у дітей. Особливості етіології, патогенезу, клініки, діагностики та лікування. Класифікація. Етіологічні фактори і патогенез гострих порушень спінального кровообігу. Диференційна діагностика інсультів. Принципи лікування. Недиференційоване та диференційоване лікування інсультів. Лікування хворих в період залишкових явищ після спінальних інсультів. Особливості судинних захворювань спинного мозку у дітей.	
12.	Практичні навички*. Самостійна курація хворих дітей зі складанням історії хвороби.	2
13.	Захворювання вегетативної нервової системи. Гіпоталамічний синдром – нейроендокринна, нейродистрофічна, вегето-судинна форми. Вегето-судинна дистонія. Симпато-адреналові, вагоінсулярні кризи. Клініка, діагностика, лікування.	2
14.	Вроджені дефекти хребта і спинного мозку. Краніовертебральні аномалії: синдром Денді-Уокера, Арнольда – Кіарі, вроджена гідроцефалія. Патоморфологія, клінічні особливості, діагностика, лікування. Спінальний дизрафізм: приховане розщеплення хребта, менингоцеле, мієломенингоцеле, мієлодисплазія, синдром Кліппеля-Фейля. Патоморфологія, клінічні особливості, діагностика, лікування.	2
15.	Менінгіти. Арахноїди. Енцефаліти. Менінгіти. Класифікація менінгітів: первинні і вторинні, гнійні і серозні. Гнійні менінгіти. Первинний менінгококовий менінгіт, клініка, діагностика, особливості перебігу, атипові форми. Вторинні менінгіти: пневмококовий, стафілококовий. Клініка, діагностика, показники ліквору, лікування, профілактика. Серозні менінгіти. Первинні вірусні: лімфоцитарний хориоменингіт, ентеровірусний менінгіт (ЕCHO, Коксакі), паротитний та інші. Вторинні: туберкульозний менінгіт та менінгіти при інших інфекціях. Клініка, діагностика, значення дослідження ліквору в диференціальній діагностиці, лікування, профілактика. Арахноїди. Етіологія, патогенез. Патоморфологія: злипливий, кистозний. Класифікація за локалізацією: арахноїди задньої черепної ямки, базальний, конвексимальний. Клініка, перебіг, діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування і профілактика. Енцефаліти. Класифікація. Первинні енцефаліти: епідемічний, кліщовий весняно-літній, герпетичний. Вторинні енцефаліти: ревматичний (мала хорея), поствакцинальний, при вітряній віспі, корі, краснусі. Клініка, перебіг, форми захворювання, діагностика. Ураження нервової системи при грипі (грипозний геморагічний енцефаліт, енцефалопатія). Інфекційна енцефалопатія – дисциркуляторно-дистрофічні зміни головного мозку без виражених вогнищевих уражень з переваженням в клініці астенічних проявів, вегетативної дистонії, інтракраніальної гіпертензії. Перебіг, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика. Хвороба Лайма.	2

16.	Нейросифіліс. Нейроревматизм. Неврологічні прояви поліміозиту-дерматоміозиту. Ураження нервової системи за наявності ВІЛ-інфекції. Поліомієліт. Повільні нейроінфекції. Нейроревматизм: етіологія, патогенез, основні клінічні форми, їх діагностика, лікування. Нейросифіліс: етіологія, патогенез, ранні і пізні клінічні форми, діагностика, лікування. Неврологічні розлади при вродженому сифілісі. Самостійна робота- обстеження хворого (згідно схеми), встановлення топічного діагнозу, знайомство з параклінічними і лабораторними даними, проведення диференціальної діагностики, обґрунтування клінічного діагнозу, лікування. Поліомієліт. Неврологічні синдроми при СНІДі. Туберкульоз нервової системи. Самостійна робота - обстеження хворого (згідно схеми), встановлення топічного діагнозу, знайомство з параклінічними і лабораторними даними, проведення диференціальної діагностики, обґрунтування клінічного діагнозу, лікування. Неврологічні розлади при синдромі вродженого імунodefіциту, обумовленого ВІЛ. Хвороба Крейтцфельда-Якоба (етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика). Хвороба Герстманна-Штройслера-Шейнкера (ГШШ), фатальна сімейна інсомнія, куру (етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика).	2
17.	Прогресуючі захворювання нервової системи. Сирингомієлія. Бічний аміотрофічний склероз. Міастенія. Етіологія, патогенез, клінічні симптоми і клінічні форми, діагностика та лікування. Міастенічний і холінергічний криз, диф. діагностика, невідкладна допомога. Практичні навички по темі. Самостійна робота - обстеження хворого (згідно схеми), встановлення топічного діагнозу, знайомство з параклінічними і лабораторними даними, проведення диференціальної діагностики, обґрунтування клінічного діагнозу, лікування.	2
18.	Демієлінізуючі захворювання нервової системи. Розсіяний склероз, гострий розсіяний енцефаломієліт. Гострий поперековий мієліт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування. Практичні навички обстеження неврологічного хворого. Самостійна робота - обстеження хворого (згідно схеми), встановлення топічного діагнозу, знайомство з параклінічними і лабораторними даними, проведення диференціальної діагностики, обґрунтування клінічного діагнозу, лікування.	2
19.	Захворювання периферичної нервової системи. Клінічна класифікація захворювань периферичної нервової системи (1987). Поняття про невропатію і невралгію. Невропатії променевого, ліктьового, серединного, сідничого, малогомілкового, великогомілкового нервів. Практичні навички по темі. Самостійна робота - обстеження хворого (згідно схеми), встановлення топічного діагнозу, знайомство з параклінічними і лабораторними даними, проведення диференціальної діагностики, обґрунтування клінічного діагнозу, лікування. Радикуліти, гангліоніти, тунцити. Полірадикулоневрит Гійєна-Барє. Вторинні поліневропатії – діабетична, токсична. Плечовий плексит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика і лікування. Практичні навички по темі.	2

20.	Епілепсія і неепілептичні пароксизмальні стани. Епілепсія. Патогенетична суть епілептичного осередка в розвитку захворювання. Значення ендogenous і екзогенного факторів, що беруть участь у формуванні цього вогнища. Класифікація епілептичних нападів. Принципи диференційованого лікування епілепсії. Епілептичний статус (діагностика, невідкладна допомога). Неепілептичні пароксизмальні стани. Стани з судомами: спазмофілія, фебрильні судоми, токсичні судоми, істеричні пароксизми. Стани без судом: вегетативні пароксизми, мігрень, синкопи. Диференціальна діагностика епілепсії і неепілептичних пароксизмальних станів. Лікування пароксизму та лікування у міжнападний період.	2
21.	Спадково-дегенеративні захворювання нервово-м'язової системи. Первинна прогресуюча м'язова дистрофія (міопатія) – Дюшена, Эрба-Рота, Ландузі-Дежеріна. Вторинні аміотрофії – невральна Шарко-Марі і спінальні Вердніга-Гофмана, Кугельберга-Веландер. Захворювання нервово-м'язової системи: міотонія Томсена, дистрофічна міотонія, пароксизмальна міоплегія. Тип спадковості, клініка, лікування.	2
22.	Спадково-дегенеративні захворювання мозочкової, пірамідної та екстрапірамідної системи. Захворювання пірамідної системи – спастична параплегія Штрюмпеля; екстрапірамідної системи – хвороба Паркінсона, ювенільний паркінсонізм, гепатоцеребральна дистрофія, хорея Гентінгтона. Тип спадковості, клініка, лікування. Хромосомні хвороби, хвороба Дауна. Поняття про медико-генетичні методи дослідження. Практичні навички по темі.	2
23.	Практичні навички (захист історії хвороби)*.	2
24.	Підсумковий модульний контроль.	4
	Разом	52

Примітка: * теми, з яких обов'язково повинна бути позитивна оцінка

Самостійна робота

№п/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	23
2	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять із зазначенням основних питань, що повинні бути вивчені:	3
	Модуль 1. Неврологія з особливостями дитячого віку	
	Змістовий модуль 1: Загальна неврологія.	
2.1	Симптомокомплекс ураження спинного мозку. 1. Анатомо-фізіологічні особливості спинного мозку. 2. Провідні шляхи спинного мозку. 3. Симптоми ураження спинного мозку на різних рівнях (вище шийного потовщення, на рівні шийного потовщення, грудний відділ, поперекове потовщення, конус, епіконус, кінський хвіст) та ураження різних відділів спинного мозку (вентральних, дорзальних, бокових).	1
	Змістовий модуль 2: Спеціальна неврологія.	
2.2	Основні неврологічні синдроми. 1. Головний біль. Етіологія та механізми головного болю: судинний, ліквородинамічний, невралгічний, м'язового напруження, психалгічний, змішаний. Класифікація.	1

	2. Нозологічні форми головного болю: мігрень, біль м'язового напруження, пучковий біль. Диференціальна діагностика, принципи лікування. 3. Мігрень - етіологія, сучасні механізми патогенезу. Клінічні форми, діагностика, принципи лікування (в період нападу та у міжнападний період). 4. Головний біль при синдромі внутрішньочерепної гіпотензії та синдромі внутрішньочерепної гіпертензії (етіопатогенетичні фактори, суб'єктивні дані, клінічні та інструментальні дані). 5. Запаморочення: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування. 6. Синдром підвищеного внутрішньочерепного тиску: етіологія, патогенез, діагностика, принципи лікування. 7. Порушення свідомості: класифікація, етіологія, патогенез, діагностика, принципи лікування.	
2.3	Перинатальні ураження нервової системи. 1. Гіпоксично-ішемічні ураження головного мозку. Етіологія, патогенез. Клінічна характеристика синдромів гострого періоду і віддалених наслідків. Діагностика, лікування та прогноз. 2. Гіпоксично-геморагічні ураження головного мозку. Етіологія, патогенез. Клінічна характеристика синдромів гострого періоду і віддалених наслідків. Діагностика, лікування та прогноз.	1
3	Підготовка до підсумкового модульного контролю	4
	Разом	30

Індивідуальні завдання

1. Складання задач з топічної діагностики; створення схем кірково-м'язового та чутливих шляхів.
2. Створення навчальних відеофільмів.
3. Участь у міжвузівських олімпіадах.
4. Виступи на міжкафедральних, міжвузівських, Всеукраїнських та міжнародних конференціях та отримання призових місць.
5. Підготовка тез та статей у фахових журналах та збірниках (збірниках молодих вчених та студентів – самостійно, у журналах – можливо у співавторстві).

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів до підсумкового модульного контролю:

1. Основні анатоμο-топографічні відділи нервової системи. Загальні дані про розвиток нервової системи у дітей.
2. Функціональна одиниця нервової системи - нейрон. Типи нейронів, їх функціональне значення. Нейроглія, її функціональне значення.
3. Рефлекс - основа діяльності нервової системи. І.С. Сеченов та І.П.Павлов - засновники сучасного уявлення про функцію нервової системи. Класифікація рефлексів. Рівень замикання рефлексорних дуг для сухожильних, періостальних, шкірних рефлексів і рефлексів із слизових оболонок. Особливості рефлексорної сфери у дітей.

4. Сегментарно-рефлекторний апарат спинного мозку: сіра речовина, корінці і спинальні сегменти, вегетативні центри, рефлекторна дуга, рівні замикання спинальних рефлексів. Сегментарна іннервація тіла.
5. Провідні шляхи: передні, бічні, задні канатики (стовпи).
6. Анатомія кортико-спинального шляху. Ознаки центрального паралічу. Патофізіологія м'язової гіпертонії, гіперрефлексії (симптомів центрального паралічу).
7. Анатомія спино-мускулярного шляху. Ознаки периферичного паралічу. Патофізіологія атонії, арефлексії, атрофія.
8. Анатомія і фізіологія рухового шляху. Симптоми ураження на різних рівнях. Приклади захворювань. Особливості рухових функцій у дітей.
9. Патологічні рефлекси: стопні, захисні, орального автоматизму, їх клінічне значення.
10. Поняття про рецепцію і чутливість. Класифікація видів чутливості: поверхневої, глибокої, складної. Особливості чутливої сфери у дітей. Види чутливих порушень.
11. Провідні шляхи поверхневої чутливості. Ураження на різних рівнях (нерв, корінець, задній ріг, бічний стовп, внутрішня капсула, таламус, постцентральна звивина). Приклади захворювань.
13. Провідні шляхи глибокої чутливості. Ураження на різних рівнях (нерв, задній стовп, медіальна петля). Сенситивна атаксія, приклади захворювань.
14. Клінічні типи (синдроми) порушень чутливості: периферичний, сегментарний, провідниковий.
15. Мононевритичний тип чутливих порушень. Приклади захворювань, рівень ураження чутливих шляхів. Поняття невриту, нейропатії, невралгії.
16. Поліневритичний тип чутливих порушень. Приклади захворювань, рівень ураження чутливих шляхів.
17. Синдром ураження внутрішньої капсули, променевого вінця, передньої і задньої центральної звивини. Приклади захворювань.
18. Ураження половини поперечника спинного мозку - синдром Броун-Секара на різних рівнях (C1 -C4, C5- Th2, Th3-Th6, Th9-Th10, Th11-Th12, L1 - S2). Симптоматологія, приклади захворювань.
19. Ураження поперечника спинного мозку на різних рівнях (C1- C4, C5-Th2, Th3-Th12, L1-S2). Симптоматологія, приклади захворювань.
19. Інтра- і екстремедулярний синдром. Приклади захворювань.
20. Мозочок, анатомія, фізіологія. Афферентні і ефферентні шляхи. Симптоми ураження.
21. Зв'язки мозочка з різними відділами головного і спинного мозку (гомо- і гетеролатеральні).
22. Види атаксії (мозочок: статична, динамічна, сенситивна, вестибулярна, кіркова. Особливості координації рухів у дітей.
23. Анатомія підкіркових гангліїв, зв'язки з різними відділами головного і спинного мозку. Загальна характеристика синдромів ураження: палідонігральний (паркінсонізм), стріарний (гіперкінетичний).

24. Фізіологія екстрапірамідної системи, її участь в забезпеченні безумовних рефлексів, реалізації стереотипних автоматизованих рухів, готовності м'язів до дії.
25. Біохімія екстрапірамідної системи. Сучасні уявлення про обмін і концентрацію катехоламінів в нігостріарній системі.
26. Структури і патологія стріарного відділу екстрапірамідної системи, гіперкінетично-гіпотонічний синдром. Особливості функціонування стріарного відділу у дітей грудного віку. Приклади захворювань.
27. Структури і патологія палідарного відділу екстрапірамідної системи, паркінсонізм. Приклади захворювань.
28. Нюховий аналізатор (I пара). Анатомія, фізіологія. Симптоми ураження. Приклади захворювань.
29. Зоровий аналізатор (II пара). Провідні шляхи. Симптоми ураження на різних рівнях. Приклади захворювань.
30. Окорухові нерви (III, IV, VI пари). Анатомія, фізіологія. Симптоми ураження. Приклади захворювань. Рефлекторна дуга зіничного рефлексу.
31. Види офтальмоплегій: зовнішня, внутрішня, тотальна.
32. Трійчастий нерв (V пари). Анатомія, функція, симптоми ураження. Приклади захворювань.
33. Анатомія і функції лицевого нерва (VII пара). Центральний і периферичний паралічі м'язів. Неврит лицевого нерва. Етіологія, клінічні ознаки ураження на різних рівнях, лікування.
34. Анатомія і функції слухового і вестибулярного нерва (VIII пара). Симптоми ураження. Приклади захворювань.
35. Анатомія і функції язикоглоткового, блукаючого, додаткового, під'язикового нервів (IX, X, XI, XII пари). Приклади захворювань.
36. Кортико-нуклеарний шлях. Бульбарний і псевдобульбарний паралічі. Диференційна діагностика. Приклади захворювань.
37. Альтернуючі синдроми: педункулярні (Вебера), понтинні (Мійяра-Гублера, Фовіля), бульбарні (Джексона, Валленберга-Захарченко).
38. Кора головного мозку, її цитоархітектоніка. Вчення про локалізацію функцій. Особливості формування вищих психічних функцій. Симптоми ураження кори головного мозку (приклади симптомів подразнення і випадіння). Апраксії, агнозії.
39. Моторні і сенсорні представництва в корі. Поняття про функціональну асиметрію півкуль.
40. Синдроми ураження правої і лівої півкулі.
41. Симптоми ураження лобових часток головного мозку.
42. Симптоми ураження потиличної частки головного мозку.
43. Симптоми ураження скроневої частки головного мозку.
44. Симптоми ураження тім'яної частки головного мозку.
45. Порушення мови. Афазія (моторна, сенсорна, амнестична). Диференційна діагностика з дизартрією і мутизмом. Топічна діагностика, структури уражень.

46. Анатомія, фізіологія, симптоми ураження супрасегментарного відділу вегетативної нервової системи. Синдром вегетативної дисфункції, гіпоталамічний синдром.
47. Анатомія, фізіологія, синдроми ураження сегментарного відділу вегетативної нервової системи. Ураження стовбура мозку, бічних рогів спинного мозку, гангліїв симпатичного стовбура, сплетінь, нервів.
48. Оболонки головного мозку. Менінгеальний синдром. Особливості менінгеального синдрому у дітей. Спинномозкова рідина, її циркуляція. Люмбальна пункція. Лабораторне дослідження ліквора. Вікові особливості складу ліквору.
49. Симптомокомплекс підвищення внутрішньочерепного тиску. Етіологія, патогенез. Приклади захворювань.
50. Параклінічні методи дослідження в неврології: РЕГ, Ехо-ЕГ, ЕЕГ, ЕМГ, оглядова і контрастна рентгенографія, ангіографія, термографія, ядерно-магнітна резонансна і комп'ютерна томографія мозку, ультразвукова доплерографія. Вікові особливості показників додаткових методів дослідження.
51. Перинатальні ураження нервової системи. Дитячий церебральний параліч. Етіологія, патогенез, класифікація ДЦП. Клінічна картина різних форм ДЦП, діагностика, лікування. Медико-соціальна реабілітація. Прогноз захворювання.
52. Кровообіг головного мозку. Класифікація порушень мозкового кровообігу. Минулі порушення мозкового кровообігу. Етіологія, класифікація, діагностика, лікування.
53. Геморагічний інсульт. Етіологія, патогенез, класифікація. Клініка паренхіматозного і вентрикулярного крововиливу. Диференціальна діагностика. Лікування в гострому і відновному періодах.
54. Геморагічний інсульт у дітей. Особливості етіології, патогенезу, клініки, діагностики та лікування.
55. Субарахноїдальний крововилив. Етіологія, клініка, діагностика диференціальна діагностика, лікування.
56. Ішемічний інсульт: тромбоз загальної і внутрішньої сонної артерії, середньої мозкової артерії. Етіологія, патогенез, структури ураження, клініка, диференційна діагностика. Лікування в гострому і відновному періодах.
57. Ішемічний інсульт і емболія судин головного мозку. Етіологія, патогенез, диференційна діагностика. Параклінічні методи діагностики (показники системи гемостазу, РЕГ, Ехо-ЕГ, спинномозкова рідина). Лікування в гострому і відновному періодах.
58. Ішемічний інсульт у дітей. Особливості етіології, патогенезу, клініки, діагностики та лікування.
59. Серозний лімфоцитарний хориоменінгіт і ентеровірусні менінгіти Коксакі. Етіологія, клініка, лікворна діагностика, рецептура, лікування, прогноз.
60. Туберкульозний менінгіт. Клініка, діагностика, особливості перебігу туберкульозного менінгіту, лікування, рецептура.

61. Менінгококовий менінгіт. Етіологія, клініка, діагностика, лікування, ускладнення.
62. Нейросифіліс: ранній - генералізований сифілітичний менінгіт, пізній - спинна сухотка, прогресивний параліч. Клініка, діагностика, лікування, рецептура. Неврологічні розлади при вродженому сифілісі.
63. Нейросифіліс. Етіологія, клінічні форми. Спинна сухотка та прогресуючий параліч. Клініка, діагностика, лікування.
64. Епідемічний енцефаліт. Етіологія, патогенез, структури ураження. Клініка, клінічні форми, перебіг, лікування в гострому і хронічному періодах.
65. Кліщовий енцефаліт. Епідеміологія, структури ураження, клінічні форми, перебіг, Кожевніковська епілепсія, лікування і профілактика.
66. Вторинні енцефаліти (ревматичний (мала хорея), поствакцинальний, при вітряній віспі, корі, краснусі), структури ураження, клініка, диференційна діагностика, лікування.
67. Хвороба Лайма. Перебіг, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
68. Інфекційна енцефалопатія – дисциркуляторно-дистрофічні зміни головного мозку без виражених вогнищевих уражень з переваженням в клініці астеничних проявів, вегетативної дистонії, інтракраніальної гіпертензії. Перебіг, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
69. Поліомієліт. Етіологія, патоморфологія, структури ураження, клінічні форми, лікування в гострому і відновному періодах. Профілактика поліомієліту.
70. Ревматичні ураження нервової системи, класифікація, симптоматологія. Ревматичний енцефаліт (мала хорея) – структури ураження, клініка, лікування, рецептура, профілактика захворювання.
71. Розсіяний склероз і гострий розсіяний енцефаломієліт. Етіологія, патогенез, структури ураження, клініка, клінічні форми, диференціальна діагностика, лікування, рецептура.
72. Бічний аміотрофічний склероз. Етіологія, патогенез, клініка, клінічні форми, діагностика, лікування, рецептура, прогноз.
73. НейроСНІД - клінічні форми, діагностика, профілактика. Неврологічні розлади при синдромі вродженого імунodefіциту, обумовленого ВІЛ.
74. Невропатії стегнового, малогомілкового, великогомілкового нервів. Етіологія, клініка, лікування, фізіотерапевтичні методи лікування.
75. Невропатія сідничного нерва. Етіологія, клініка, лікування, фізіотерапевтичні методи лікування.
76. Невропатії променевого, ліктьового, серединного нервів. Плечовий плексит. Тунельні синдроми. Етіологія, клініка, лікування, рецептура, фізіотерапевтичні методи.
77. Полірадикулоневрит Гійєна-Барє. Клініка, лікування в гострому і відновному періодах, рецептура, фізіотерапевтичні методи лікування.
78. Вторинні поліневропатії – дифтерійна, діабетична, токсична. Клініка, діагностика, лікування, фізіотерапевтичні методи лікування.

79. Сирингомієлія. Етіологія, патоморфологія, структури ураження, клініка, лікування, рецептура, прогноз.
80. Міастенія, міастенічний криз, холинергічний криз. Етіологія і патогенез, структури ураження, клініка, клінічні форми, лікування, рецептура, прогноз.
81. Врождені дефекти хребта і спинного мозку. Краніовертебральні аномалії: синдром Денді-Уокера, Арнольда – Кіарі, вроджена гідроцефалія. Патоморфологія, клінічні особливості, діагностика, лікування.
82. Врождені дефекти хребта і спинного мозку. Спінальний дизрафізм: приховане розщеплення хребта, менінгоцеле, мієломенінгоцеле, мієлодисплазія, синдром Кліппеля-Фейля. Патоморфологія, клінічні особливості, діагностика, лікування.
83. Епілепсія. Патогенетична суть епілептичного осередка в розвитку захворювання. Класифікація епілептичних нападів. Принципи диференційованого лікування епілепсії. Епілептичний статус (діагностика, невідкладна допомога).
84. Неепілептичні пароксизмальні стани. Стани з судомами: спазмофілія, фебрильні судоми, токсичні судоми, істеричні пароксизми. Стани без судом: вегетативні пароксизми, мігрень, синкопи. Діагностика та лікування.
85. Диференціальна діагностика епілепсії і неепілептичних пароксизмальних станів. Лікування пароксизму та лікування у міжнападний період.
86. Захворювання вегетативної нервової системи: Гіпоталамічний синдром – нейроендокринна, нейродистрофічна, вегето-судинна форми. Синдром вегетативної дисфункції. Симпато-адреналові, вагоінсулярні кризи. Етіологія, клініка, діагностика, лікування, рецептура.
87. Спадково-дегенеративні захворювання нервово-м'язової системи. Первинна прогресуюча м'язова дистрофія (міопатії) – Дюшена, Ерба-Рота, Ландузі-Дежеріна. Тип успадкування, клініка, діагностика, лікування.
88. Спадково-дегенеративні захворювання нервово-м'язової системи. Вторинні аміотрофії – невральна Шарко-Марі і спінальні Вердніга-Гофмана, Кугельберга-Веландер.
89. Захворювання нервово-м'язової системи: міотонія Томсена, дистрофічна міотонія, пароксизмальна міоплегія. Тип успадкування, клініка, діагностика, лікування.
90. Спадково-дегенеративні захворювання мозочкової, пірамідної та екстрапірамідної системи. Захворювання пірамідної системи – спастична параплегія Штрюмпеля; екстрапірамідної системи – хвороба Паркінсона, ювенільний паркінсонізм, гепатоцеребральна дистрофія, хорея Гентінгтона. Тип успадкування, клініка, діагностика, лікування.
91. Перинатальні ураження нервової системи. Гіпоксично-ішемічні ураження головного мозку. Етіологія, патогенез. Клінічна характеристика синдромів гострого періоду і віддалених наслідків. Діагностика, лікування та прогноз.
92. Перинатальні ураження нервової системи. Гіпоксично-геморагічні ураження головного мозку. Етіологія, патогенез. Клінічна характеристика

синдромів гострого періоду і віддалених наслідків. Діагностика, лікування та прогноз.

93. Основні неврологічні синдроми. Синдром підвищеного внутрішньочерепного тиску. Етіологія, клініка, діагностика лікування, рецептура.

94. Основні неврологічні синдроми. Порушення свідомості, Етіологія, клініка, діагностика, лікування, рецептура.

95. Основні неврологічні синдроми. Головний біль: мігрень, головний біль м'язового напруження, пучковий головний біль. Етіологія, клініка, діагностика, лікування, рецептура.

96. Основні неврологічні синдроми. Запаморочення. Етіологія, клініка, діагностика, лікування, рецептура.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю:

1. Методика дослідження поверхневих рефлексів: шкірних (черевні, підшовні), зі слизових оболонок (кон'юнктивальний, глотковий, з м'якого піднебіння).
2. Методика дослідження глибоких рефлексів: сухожильних (згинально-розгинальні ліктьові, колінні, ахіллові) і периостальних (надбрівні, карпорадіальні).
3. Особливості дослідження рефлекторної сфери у дітей першого року життя.
4. Методика дослідження патологічних стопних (Бабинського, Опенгейма, Россолімо, Шефера, Бехтерева) і кистьових рефлексів (Россолімо).
5. Дослідження рефлексів орального автоматизму (субкортикальних): смоктальний, хоботковий, дистанс-оральний, долонний, підборідний.
6. Оцінка м'язової сили (по 5 бальній системі) і обсягу довільних рухів у кінцівках.
7. Методика виявлення ознак периферичного й центрального паралічу.
8. Методика виявлення фібрилярних посмикувань і атрофії м'язів.
9. Методика обстеження тону м'язів і визначення спастичної і пластичної м'язової гіпертонії.
10. Особливості дослідження рухових функцій у дітей першого року життя.
11. Методика виявлення екстрапірамідних порушень (гіперкінетично-гіпотонічного й гіпокінетично-гіпертонічного синдромів). Особливості обстеження екстрапірамідної системи у дітей грудного віку.
12. Методика обстеження функцій мозочка. Перевірка координації рухів, тону м'язів, наявності ністагму. Особливості дослідження координації рухів у дітей грудного віку.
13. Методика обстеження статичної атаксії.
14. Методика обстеження динамічної атаксії.
15. Методика дослідження поверхневої чутливості.
16. Методика дослідження глибокої чутливості й сенситивної атаксії.
17. Методика обстеження складних видів чутливості (стереогноз, почуття локалізації, дискримінації, двомірно-просторове відчуття).
18. Особливості оцінки чутливої сфери у дітей грудного віку.

- 19.Методика виявлення клінічних синдромів (типів) розладів чутливості (периферичний, сегментарний, провідниковий, спинальний, церебральний, корковий).
- 20.Методика обстеження болючих точок і ділянок (точки Ерба, Вале, паравертебральні, зони Захар'їна-Геда).
- 21.Методика обстеження симптомів натягування корінців, сідничного й стегнового нервів (Нері, Ласега, Дежеріна, Туріна, Вассермана, Мацкевича).
- 22.Методика обстеження функцій нюхового аналізатора. Особливості оцінки функції нюхового аналізатора у дітей.
- 23.Методика обстеження функцій зорового аналізатора (гострота, поля зору, сприйняття кольорів). Особливості оцінки функції зорового аналізатора у дітей.
- 24.Дослідження порушень функцій очорухових нервів (птоз, косоокість, анізокорія, конвергенція) і симпатичної іннервації ока (синдром Бернара-Горнера). Особливості оцінки функції очорухових нервів у дітей.
- 25.Методика обстеження трійчастого нерву (чутливість на обличчі, болючі точки, тригерні зони, надбрівний корнеальний, нижньощелепний рефлекс). Особливості оцінки функції V пари черепних нервів у дітей.
- 26.Методика обстеження лицевого нерва (функції м'яких м'язів, смакова чутливість). Особливості оцінки функції VII пари черепних нервів у дітей.
- 27.Методика обстеження вестибуло-кохлеарного нерву. Виявлення слухових розладів (гіпер- гіпоакузія, проби Ринне-Вебера). Особливості оцінки функції VIII пари черепних нервів у дітей.
- 28.Методика дослідження вестибулярних порушень (ністагм, координація рухів), вестибулярної атаксії.
- 29.Методика виявлення бульбарних і псевдобульбарних розладів (рефлекси глотковий, з м'якого піднебіння, артикуляція мови, рефлекси орального автоматизму). Особливості оцінки функції IX-XII пар черепних нервів у дітей.
- 30.Методика визначення афазій (моторна, сенсорна, амнестична).
- 31.Методика виявлення апраксії (моторна, ідеаторна, конструктивна).
- 32.Методика виявлення агнозій (зорова, слухова, астереогноз, анозогнозія).
- 33.Методика обстеження вегетативної нервової системи. Дослідження вегетативного тону, вегетативної реактивності (дермографізм, проба Ашнера-Даньїні, орто-кліностатична). Особливості дослідження вегетативної нервової системи дитини.
- 34.Методика дослідження менінгеальних симптомів (Керніга, Брудзинського, ригідності потиличних м'язів). Особливості менінгеального синдрому у дітей. Симптом Лесажа.
- 35.Методика проведення люмбальної пункції.
- 36.Оцінка краніограм (ознаки лікворної гіпертензії, розміри турецького сидла).
- 37.Оцінка спондилограм шийного й поперекового відділів хребта.
- 38.Оцінка енцефалограм (характеристика основних ритмів, вогнищевих змін ЕЕГ, пароксизмальної епіактивності). Вікові особливості показників ЕЕГ.

- 39.Оцінка реоенцефалограм (тонус і кровонаповнення судин, венозний відтік).
 40.Оцінка даних електроміографії й електродіагностики. Вікові особливості показників ЕНМГ.
 41.Оцінка даних ехоенцефалоскопії (зсув серединних структур, ознаки гідроцефалії). Вікові особливості показників Ехо-ЕГ.

Форми підсумкового контролю успішності навчання

- підсумковий модульний контроль.

Система поточного та підсумкового контролю

Поточна успішність студентів оцінюються за традиційною 4-бальною шкалою. При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти ПДМУ (таблиця 1).

Таблиця 1

*Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань
 здобувачів вищої освіти в ПДМУ*

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати

		навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Після завершення вивчення всіх тем модуля проводиться конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) – конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль – проводиться лише після поточного заняття, що передуює підсумковому модульному контролю.

Конвертація проводиться за наступним алгоритмом:

– підраховується середня оцінка здобувача за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих бала);

– для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середню оцінку отриману за традиційною 4-бальною шкалою треба помножити на коефіцієнт 24. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка складає 2 бала. У цьому разі здобувач отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

– середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану здобувачем.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен та традиційній чотирьохбальній оцінці

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за ПМК з модуля (A*16)	Бали за модуль та/або екзамен (A*24 + A*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 Незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		

2,4	58	38	96				
2,45	59	39	98				
2,5	60	40	100				
2,55	61	41	102				
2,6	62	42	104				
2,65	64	42	106				
2,7	65	43	108				
2,75	66	44	110				
2,8	67	45	112				
2,85	68	46	114				
2,9	70	46	116				
2,95	71	47	118				
3	72	50	122			Е	3 задовільно
3,05	73	50	123				
3,1	74	50	124				
3,15	76	50	126				
3,2	77	51	128				
3,25	78	52	130	D			
3,3	79	53	132				
3,35	80	54	134				
3,4	82	54	136				
3,45	83	55	138				
3,5	84	56	140	C	4 добре		
3,55	85	57	142				
3,6	86	58	144				
3,65	88	58	146				
3,7	89	59	148				
3,75	90	60	150				
3,8	91	61	152				
3,85	92	62	154				
3,9	94	62	156				
3,95	95	63	158				
4	96	64	160	B			
4,05	97	65	162				
4,1	98	66	164				
4,15	100	66	166				
4,2	101	67	168				
4,25	102	68	170				
4,3	103	69	172				
4,35	104	70	174				
4,4	106	70	176				
4,45	107	71	178				
4,5	108	72	180		A	5 відмінно	
4,55	109	73	182				
4,6	110	74	184				
4,65	112	74	186				

4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля. До підсумкового контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, отримали позитивну оцінку з контролю змістового модулю 1 та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну (оцінка 3,0 - 72 бали).

Здобувачі вищої освіти, які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Форма проведення підсумкового модульного контролю є стандартизованою. Білети для ПМК включають клінічні задачі з бази тестів «КРОК-2» (25 задач по 2 бали) та усну відповідь (2 питання по 15 балів).

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним, складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

Після складання підсумкового модульного контролю розраховується загальна кількість балів за модуль:

- а) сума балів поточної успішності;
- б) бали підсумкового модульного контролю.

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план здобувача, відповідно до положення про організацію навчального процесу в ПДМУ та подаються в деканат.

Здобувачі вищої освіти, які не склали ПМК мають право 2 рази перескласти модуль згідно з графіка перескладань.

Методи навчання

1. Вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж).
2. Наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація).
3. Практичні (практика для вироблення вмінь та навичок).

4. Самостійна робота здобувачів вищої освіти з осмислення та засвоєння нового матеріалу.
5. Тематичні дискусії.
6. Мозковий штурм.
7. Круглий стіл.
8. Аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод).
9. Імітаційні завдання.
10. Проблемний виклад.
11. Презентації.
12. Тренінги.
13. Ділові ігри.

Форми та методи оцінювання

Види контрольних заходів оцінювання навчальної діяльності:

- попередній (вхідний),
- поточний,
- підсумковий.

Методи оцінювання:

- усний контроль.
- письмовий контроль,
- тестовий контроль,
- практична перевірка,
- самоконтроль,
- самооцінка.

Методичне забезпечення

1. Тематичні плани лекцій, практичних занять.
2. Мультимедійні презентації лекцій.
3. Рекомендована література.
4. Пакети клінічних задач.
5. Набори з результатами параклінічних досліджень.
6. Тестові та контрольні завдання до практичних занять.
7. Питання та завдання до контролю засвоєння розділів.
8. Перелік питання до підсумкового модульного контролю.
9. Завдання для перевірки практичних навичок.
10. Демонстраційні матеріали, інструкції до використання технічних засобів навчання (апаратура для засвоєння теоретичного матеріалу, навчальні фільми, відеоматеріали).

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ)

1. Неврологія: національний підручник / І.А. Григорова, Л.І. Соколова, Р.Д. Герасимчук та ін.; під ред. І.А. Григорової, Л.І. Соколової. - К.: ВСВ «Медицина», 2014. - 640 с.
2. Неврологія: національний підручник / Григорова І.А., Соколова Л.І., Герасимчук Р.Д. та ін.; під ред. І.А. Григорової, Л.І. Соколової. - 2-е видан., виправл. - К.: ВСВ «Медицина», 2015. - 640с.

Допоміжна

1. Герпетичні нейроінфекції: навчальний посібник для лікарів-інтернів, курсантів, практичних лікарів з фахів «неврологія», «інфекційні хвороби», «сімейна медицина» у закладах вищої освіти МОЗ України / М.Ю. Дельва, В.М. Гладка, Н.В. Литвиненко, Т.Й. Пурденко. – Львів: «Магнолія 2006», 2021. – 88 с.
2. Литвиненко Н.В. Клінічні методи дослідження нервової системи у новонароджених та дітей грудного віку: навчальний посібник для лікарів-інтернів, курсантів, практичних лікарів з фахів «неврологія», «педіатрія» «сімейна медицина» / Н.В. Литвиненко, Т.Й. Пурденко, В.М. Гладка. - Полтава, 2016. - 125с.
3. Литвиненко Н.В. Обстеження пацієнта в клініці нервових хвороб: навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівня акредитації / Н.В. Литвиненко, А.М. Кривчун, К.А. Таряник. – Полтава: ТОВ «Фірма Техсервіс», 2018. – 149 с.
4. Методи обстеження неврологічного хворого: навчальний посібник / Л.І. Соколова, Т.М. Черенько, Т.І. Ілляш та ін.; за ред. Л.І. Соколової, Т.І. Ілляш. - 2-ге видання. - К.: ВСВ «Медицина», 2020. - 144 с.
5. Судинні захворювання головного мозку в практиці сімейного лікаря: навчальний посібник для лікарів-інтернів, курсантів, практичних лікарів з фаху «загальна практика-сімейна медицина» / В.М. Ждан, Н.В. Литвиненко, Г.Я. Силенко та ін. - Полтава, 2017. - 123 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.uptodate.com/contents/table-of-contents/neurology>
2. <http://neuronews.com.ua>
3. <http://www.nlm.nih.gov/>
4. <http://www.neurology.ua/>
5. <http://www.stroke.org/en/>
6. <http://www.waisman.wisc.edu>
7. <http://www.efns.org/>
8. <http://www.ninds.nih.gov>

9. [http:// www.aan.com](http://www.aan.com)
10. <http://www.ccns.org>
11. <http://neuronet.cochrane.org>
12. <http://www.neurosite.org>
13. <http://www.nmss.org>
14. <http://www.waisman.wisc.edu/child-neuro>
15. <https://cp.neurology.org/>
16. <https://eso-stroke.org/guidelines/eso-guideline-directory/>

Розробники:

Михайло ДЕЛЬВА, завідувач кафедри нервових хвороб, д.мед.н., професор
Тетяна ПУРДЕНКО, доцент кафедри нервових хвороб, к.мед.н.